
SPIS TREŚCI

Od Autora	9
Wprowadzenie Drogi i bezdroża polskiej penitencjarystyki. Kilka uwag i pytań mniej schematycznych	12
Część pierwsza ZAGADNIENIA OGÓLNE. RESOCJALIZACJA AKTUALNA W TEORII, LEGISLACJI I PRAKTYCE. SPOJRZENIE REWIZJONISTY	29
Rozdział 1 O teleologii pobożnych życzeń, utudzie pięknych idei i słabości polskiej myśli resocjalizacyjnej	31
Rozdział 2 Resocjalizacja w niewesołych doświadczeniach historycznych, czyli ideologia i kuglarstwo	59
Rozdział 3 Kłopoty z uprawomocnieniem resocjalizacyjnej funkcji zakładów karnych. Niedobra tradycja kulturowa i złe doświadczenia z przeszłości	90
1. Uwagi ogólne	90
2. Mądrość ludowa a niedobre doświadczenia historyczne i równie niedobra tradycja kulturowa	92
3. Wątpliwa koherencja resocjalizacyjnej funkcji zakładu karnego i funkcji kary	98

Rozdział 4	
Resocjalizacyjny galimatias w ustawodawstwie penitencjarnym	101
1. Resocjalizacja, a raczej jej brak, w terminologii prawnej okresu międzywojennego	101
2. Lata 1945–1969. Wprowadzenie resocjalizacji do języka prawnego na zamówienie polityczne	104
3. Lata 1969–1989. Ukrycie problematyki resocjalizacyjnej w przepisach wykonawczych niskiego rzędu	108
4. Okres lat 1989–1997. Legislacyjny awans resocjalizacyjnych eufemizmów	110
5. Okres po 1997 roku. Wycofywanie się ustawodawcy z zapisów o resocjalizacyjnej funkcji zakładu karnego	112
6. Kilka wniosków końcowych. Za retoryką resocjalizacyjną czy jednak przeciw niej?	122
Rozdział 5	
Antynomie resocjalizacji penitencjarnej i kilka niestandardowych pytań o wolną progresję oraz systemy wykonania kary	125
1. Uwagi ogólne. Wybrane przykłady	125
2. Resocjalizacyjny <i>nothing work</i> w więzieniach zagranicznych w ujęciu anegdotycznym i wynikające z tego wnioski	128
3. Pytania o filozofię oddziaływań penitencjarnych. Dobry osadzony czy raczej dobry zwalniany	130
4. Szczytny cel: resocjalizacja czy tylko skromniejsze urządzenie warunków życia w więzieniu? Pomiędzy <i>nothing work</i> a <i>what work</i>	137
5. O logice indywidualizacji poprzez włączenie do systemu	143
6. O systemie wolnej progresji kilka uwag mało pokornych	151
Rozdział 6	
Kilka uwag i przemyśleń o zasadach wykonywania kary pozbawienia wolności	156
1. Propozycje do katalogu zasad	156
2. Zasady wykonawcze a resocjalizacja	162
Rozdział 7	
Zamiast podsumowania. Resocjalizacja w badaniach empirycznych. Mało optymistyczne wnioski a trwanie w mirażu resocjalizacyjnym	165
1. Uwagi wprowadzające	165
2. O założeniach badawczych	166
3. Ogólna charakterystyka przebiegu badań i badanej grupy	170

4. Co wynika z badań nad praktyką? Resocjalizacja aktualna, tj. realizowana w praktyce, a modele wykonania kary pozbawienia wolności	176
5. Bariery w podejmowaniu pracy wychowawczej w zakładach karnych w opiniach personelu więziennego i skazanych	184
A. Ocena możliwości podejmowania pracy wychowawczej	184
B. Bariery związane z totalnym charakterem instytucji	188
C. Warunki wykonywania kary pozbawienia wolności	192
D. Wybrane bariery osobowe	196
6. Podsumowanie i najważniejsze wnioski z ustaleń badawczych	199
Część druga	
O OGRANICZONYM ZASIĘGU IDEI POPRAWY BARDZIEJ SZCZEGÓŁOWO. WYBRANE PRZYKŁADY I DYLEMATY	205
Rozdział 8	
(Bez)sens resocjalizacji skazanych na najdłuższe kary pozbawienia wolności	207
Rozdział 9	
Resocjalizacja więźniów starych. Wychowanie do umierania?	234
Rozdział 10	
Więźniowie krótkoterminowi. Resocjalizacja błyskawiczna czy przeczekanie kary?	260
Rozdział 11	
Resocjalizacja recydywistów, czyli rzecz o walce z wiatrakami	289
Rozdział 12	
Przestępcy seksualni. Resocjalizacja biologiczna, czyli o pomieszaniu pedagogiki z medycyną	322
Zakończenie	
Nowy paradygmat czy rewizja metodyki? W kierunku dobrych praktyk penitencjarnych	322
Bibliografia	381